

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XIII. --- Wydana i rozesłana dnia 13 kwietnia 1881.

29.

Traktat handlowy i żeglarski z dnia 3 czerwca 1880, pomiędzy monarchyą austriacko-węgierską a Hiszpanią.

(Zawarty w Madrycie dnia 3 czerwca 1880, ratyfikowany przez Jego c. i k. Apostolską Mość w Wiedniu dnia 22 lutego 1881, obustronne ratyfikacje wymieniono w Madrycie dnia 14 marca 1881.)

Nos Franciscus Josephus Primus,
divina favente clementia Austriae Imperator;
Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam inter Nos et Majestatem Suam Hispaniae Regem favendis ac promovendis commercii navigationisque rebus die tertia mensis Junii anni millesimi octingentesimi octogesimi Madriti tractatus initus et signatus est, tenoris sequentis:

Pierwopis.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc. et Roi Apostolique de Hongrie, et Sa Majesté le Roi d'Espagne, animés d'un égal désir d'étendre et de développer les relations commerciales et maritimes entre Leurs Etats, ont résolu de conclure un nouveau Traité, à cet effet, et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires :

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., et Roi Apostolique de Hongrie :

le Comte Emanuel Ludolf, Grand-Croix de l'Ordre Impérial de Léopold et Chevalier de 1re classe de l'Ordre de la Couronne de fer, Grand-Croix de l'Ordre de Charles III etc., Son Conseiller intime et actuel et Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près de Sa Majesté le Roi d'Espagne;

Sa Majesté le Roi d'Espagne :

Don José Elduayen, Marquis del Pazo de la Merced, Grand-Croix de l'Ordre de Charles III etc., Député aux Cortès, Son Ministre d'Etat,

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit.

Article I.

Il y aura pleine et entière liberté de commerce et de navigation entre la Monarchie austro-hongroise et le Royaume d'Espagne. Les sujets de chacune des Hautes Parties contractantes jouiront dans les territoires de l'autre des mêmes droits, privilèges, faveurs, immunités et exemptions, dont jouissent actuellement ou jouiront à l'avenir, en matière de commerce et de navigation, dans ces territoires, les propres nationaux, sauf les réserves spécifiées dans les articles respectifs de ce même Traité.

Przekład.

Najjaśniejszy Cesarz austriacki, Król czeski itd., i Król apostolski węgierski, tudzież **Najjaśniejszy Król hiszpański,** pragnąc nawzajem rozszerzyć i rozwinąć stosunki handlowe i żeglarskie między swemi państwami, postanowili zawrzeć w tym celu nowy traktat handlowy i żeglarski i zamianowali pełnomocnikami swymi:

Najjaśniejszy Cesarz austriacki, Król czeski itd., i Król apostolski węgierski :

Hrabiego Emanuela Ludolfa, kawalera wielkiego krzyża orderu Leopolda i kawalera 1 klasy orderu żelaznej korony, kawalera wielkiego krzyża orderu Karola III itd., rzeczywistego tajnego radcę, nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra przy Najjaśniejszym Królu hiszpańskim;

Najjaśniejszy Król hiszpański :

Don José Elduayen, margrabiego del Pazo de la Merced, kawalera wielkiego krzyża orderu Karola III. itd., deputowanego korteżów, ministra stanu,

którzy swoje pełnomocnictwa w dobrej i należytej formie znalezione, wymieniwszy, zgodzili się na artykuły następujące.

Artykuł I.

Pomiędzy monarchyą austriacko-węgierską a królestwem hiszpańskim istnieć ma zupełna i całkowita wolność handlu i żeglugi. Krajowcy każdej z dwóch Stron traktat zawierających, mają używać w krajach drugiej Strony takich samych praw, przywilejów, uwzględnień, uwolnień i wyjątków pod względem handlu i żeglugi, jakich pod tym względem używają lub używać będą w swoim własnym kraju, jedynie z wyjątkiem zastrzeżeń, zawartych w odnośnych artykułach niniejszego Traktatu.

Article II.

Les sujets de chacune des deux Parties contractantes auront réciproquement dans les Etats et possessions de l'autre Partie la même faculté que les nationaux d'entrer avec leurs navires et chargements dans tous les ports et les rivières qui seront ouverts à la navigation d'une nation quelconque, de voyager, de séjourner, de faire le commerce, d'exercer leur industrie ou métier, de louer ou de posséder des maisons, des magasins et boutiques, d'effectuer des expéditions de marchandises ou de valeurs par voie de terre ou de mer, de les prendre en consignation, tant du pays que de l'étranger; le tout sans payer d'autres droits que ceux qui sont ou pourront être perçus sur les nationaux; ils pourront y faire des achats ou vendre directement ou vendre par l'entremise d'un médiateur qu'ils choisiront eux-mêmes, fixer le prix des biens, effets, marchandises ou autres objets tant importés qu'indigènes, soit qu'ils les vendent dans le pays même, soit qu'ils les exportent à l'étranger, en se conformant toutefois aux lois et règlements du pays; ils pourront y vaquer à leurs affaires, présenter des déclarations aux douanes, tant en leur propre nom qu'en se substituant une personne quelconque, selon qu'ils le jugeront convenable et sans payer d'autre salaire que celui dont ils conviendront avec cette personne; enfin, ils pourront faire valoir leurs droits devant les juges et tribunaux, les défendre et se servir à cet effet d'avocats, de substitués ou d'agents choisis par eux-mêmes.

Article III.

En ce qui concerne l'acquisition et la possession d'immeubles de toute espèce, ainsi que la disposition à l'égard de ces immeubles et le paiement d'impôts, de taxes ou de droits pour leur transmission, les sujets de chacune des Parties

Artykuł II.

Poddani każdej ze Stron Traktat zawierających mają być wzajemnie w państwach i posiadłościach drugiej Strony uprawnieni w takiej samej mierze jak krajowcy, przyplwać ze swemi statkami i ładunkami do wszystkich portów, rzek i kanałów, które są dostępne dla któregokolwiek innego narodu, tamże podróżować, zatrzymywać się, prowadzić handel i przemysł, najmować lub posiadać domy, magazyny i sklepy, posyłać towary lub pieniądze morzem lub lądem i brać je w komis tak w kraju jak z zagranicy. Wszystko to tylko za opłatą takich podatków, jakie od krajowców teraz lub w przyszłości prawnie pobierane będą; mogą tamże przedawać i kupować, bezpośrednio lub za pomocą wybranego przez siebie pośrednika i ustanawiać ceny towarów, ruchomości i innych przedmiotów, tak przywozowych jak krajowych, czy takowe sprzedają w kraju lub wywożą, jednak z zachowaniem praw i rozporządzeń istniejących w kraju pod względem handlu, przemysłu i policyi a stosowanych także do poddanych wszystkich innych państw; mogą sami załatwiać swoje sprawy, podawać urzędowi cłowym swoje deklaracje, tak we własnem imieniu, jakoteż za pośrednictwem trzecich osób, jeżeli uznają to za stosowne, i tylko za opłatą między sobą umówioną; nakoniec mogą poszukiwać praw swoich przed sądami i trybunałami, tychże bronić i mogą używać do tego celu adwokatów, pełnomocników lub agentów przez siebie wybranych.

Artykuł III.

Pod względem nabywania i posiadania gruntów wszelkiego rodzaju, jakoteż rozporządzania nimi i opłaty podatków, taks i należności od przeniesienia własności, poddani każdej ze Stron Traktat zawierających, mają używać

contractantes jouiront, dans les territoires de l'autre, des droits accordés aux nationaux.

Article IV.

Les sujets de chacune des deux Parties contractantes jouiront dans le territoire de l'autre, tant pour leur personne que par rapport à leur propriété, des mêmes droits (excepté les droits politiques) et des mêmes privilèges qui sont ou seront accordés aux nationaux, en observant toutefois les lois du pays. Ils ne pourront, dans aucun cas, être soumis à des taxes, charges et impôts autres ou plus élevés que ceux que les nationaux sont tenus de payer.

Article V.

Les sujets de chacune des Parties contractantes seront exempts, dans les territoires de l'autre Partie, de tout service personnel dans l'armée, dans la marine et dans la milice nationale, de toute contribution, soit en argent, soit en nature, destinée à tenir lieu du service, de toute charge de guerre, emprunts forcés, réquisitions et contributions militaires de quelque espèce que ce soit, à l'exception toutefois des charges qui grèvent la possession, la location ou le bail d'immeubles, ainsi que des réquisitions et des contributions militaires auxquelles pourront être soumis tous les sujets du pays comme propriétaires ou locataires d'immeubles.

Leurs propriétés ne peuvent être séquestrées, ni leurs navires, cargaisons, marchandises ou effets être retenus pour un usage public quelconque, sans qu'il leur soit accordé préalablement un dédommagement à concerter entre les Parties intéressées sur des bases justes et équitables.

Article VI.

Quant à la propriété des marques de fabrique et de commerce et des autres

w krajach drugiej Strony praw służących krajowcom.

Artykuł IV.

Poddani każdej ze Stron Traktat zawierających mają używać w krajach drugiej Strony tak pod względem własnej osoby, jak pod względem swojej własności tych samych praw (z wyjątkiem politycznych) i tych samych przywilejów, które służą lub służyć będą krajowcom, zawsze jednak z zachowaniem praw krajowych. W żadnym razie nie mogą podlegać innym lub większym ciężarom, opłatom lub podatkom, niż krajowcy.

Artykuł V.

Poddani każdej ze Stron Traktat zawierających mają być wolni w krajach drugiej Strony od wszelkiej osobistej służby w wojsku lądowym, w marynarce i w milicyi narodowej, od wszelkiego okupu w pieniądzach lub w naturze, któryby miał zastępować służbę wojskową, jakoteż od wszelkich ciężarów wojennych, pożyczek przymusowych, rekwizycyj wojskowych i kontrybucyj jakiegobądź rodzaju, z wyjątkiem tylko tych, które przywiązane są do posiadłości nieruchomości, jakoteż tych ciężarów wojskowych lub rekwizycyj, którym podlegają wszyscy poddani kraju jako właściciele lub dzierżawcy posiadłości nieruchomości.

Posiadłości ich nie mogą podlegać sekwestrowi a okręty ich, ładunki, towary, ruchomości nie mogą być zatrzymywane na użytek publiczny bez wyznaczenia poprzednio wynagrodzenia ustanowionego według słusznych zasad pomiędzy stronami interesowanemi.

Artykuł VI.

Co się tyczy prawa własności znaków fabrycznych i handlowych, tudzież

étiquettes des marchandises ou de leurs emballages, ainsi qu'à la propriété des dessins ou modèles industriels, les sujets de chacune des deux Parties contractantes jouiront, dans le territoire de l'autre, des mêmes droits que les nationaux. Ils devront toutefois se conformer aux conditions et formalités prescrites par les lois et règlements en vigueur sur cette matière dans le pays respectif. Il est entendu que les sujets de l'une des Parties contractantes ne pourront réclamer, dans le territoire de l'autre, la protection de leurs marques de fabrique ou de commerce, qu'en tant et aussi longtemps qu'ils jouiront de cette protection dans leur propre pays.

Article VII.

Les fabricants et marchands autrichiens ou hongrois, ainsi que leurs commis voyageurs dûment patentés en Autriche-Hongrie dans l'une de ces qualités, voyageant en Espagne, pourront y faire des achats pour les besoins de leur industrie et recueillir des commandes avec ou sans échantillons, mais sans colporter des marchandises, et n'auront à ce titre aucun droit à payer sur le territoire de l'Espagne.

Il y aura réciprocité dans la Monarchie austro-hongroise pour les fabricants et marchands espagnols et leurs commis voyageurs.

Article VIII.

Tous les produits du sol et de l'industrie de l'Autriche-Hongrie qui seront importés dans la péninsule et les îles adjacentes de l'Espagne, et tous les produits du sol et de l'industrie d'Espagne qui seront importés dans la Monarchie austro-hongroise, destinés soit à la consommation, soit à l'entreposage, soit à la réexportation, soit au transit, seront soumis, pendant la durée de ce Traité, au même traitement et nommément ne seront passibles de droits ni plus élevés

innnych oznaczeń na towarach lub ich opakowaniu, jakoteż prawa własności próbek i modeli, poddani każdej z dwóch Stron rokujących doznawać będą w krajach drugiej Strony tych samych praw co krajowey. Wszakże poddać się mają warunkom i formalnościom, które w owym kraju ustawami i rozporządzeniami pod tym względem obowiązującymi są przepisane. Rozumie się samo przez się, że poddani każdej ze Stron rokujących tylko o tyle i dopóty żądać mogą opieki nad swojemi znakami fabrycznymi i handlowymi w krajach drugiej Strony, dopóki tejsze opieki doznają w swoim własnym kraju.

Artykuł VII.

Fabrykanci i kupcy austriacko-węgierscy, tudzież ich komisanci, którzy są w monarchyi austriacko-węgierskiej w tych przymiotach należycie upoważnieni, jeżeli podróżują w Hiszpanii, mogą czynić tam zakupno dla przemysłu, który prowadzą, i starać się na podstawie próbek lub bez tychże o zamówienia, nie obwoząc jednak towarów ze sobą i za wykonywanie tego przemysłu w krajach hiszpańskich, nie będą obowiązani do żadnych opłat.

Podobnież dzieć się ma w monarchyi austriacko-węgierskiej z fabrykantami i kupcami hiszpańskimi, tudzież z ich komisantami.

Artykuł VIII.

Wszelkie płody ziemi i płody przemysłu austriacko-węgierskie, przywiezione do półwyspu hiszpańskiego i wysp do niego należących, tudzież wszelkie płody ziemi i płody przemysłu hiszpańskie, przywiezione do monarchyi austriacko-węgierskiej, czy są przeznaczone na konsumcyą, czy do umieszczenia w magazynach towarów przewozowych, czy do wywiezienia napowrót, podlegać mają, dopóki Traktat niniejszy będzie obowiązujący, takiemu samemu postępo-

ni autres que les produits ou marchandises de la nation la plus favorisée sous ce rapport.

A l'exportation pour l'Espagne il ne sera perçu en Autriche-Hongrie, et à l'exportation pour l'Autriche-Hongrie il ne sera perçu en Espagne d'autre ni de plus haut droit de sortie qu'à l'exportation des mêmes objets pour le pays le plus favorisé à cet égard.

Chacune des deux Parties contractantes s'engage donc a faire profiter l'autre immédiatement et sans compensation, de toute faveur, de tous privilèges ou abaissements de droits qu'elle a déjà accordés ou pourrait accorder par la suite sous les rapports mentionnés à une tierce Puissance.

Les marchandises de toute nature venant des territoires de l'une des Parties contractantes ou y allant, seront exemptes, dans les territoires de l'autre, de tout droit de transit, sauf l'observation des lois qui y sont en vigueur.

Le traitement de la nation la plus favorisée est réciproquement garanti à chacune des Parties contractantes pour tout ce qui concerne le transit.

Article IX.

Les droits extraordinaires et transitaires établis par l'article 28 de la loi financière du 11 juillet 1877 et dérogués par l'article 18 de la loi du 21 juillet 1878, à l'exception de ceux sur le pétrole et autres huiles minérales et végétales, resteront supprimés pour toutes les marchandises autrichiennes ou hongroises.

Article X.

Les Parties contractantes s'engagent à ne pas entraver le commerce réciproque par des prohibitions quelconques d'importation, d'exportation ou de transit.

waniu jak płody i towary narodu, któremu pod tym względem najbardziej się sprzyja, mianowicie nie będą obciążane ani wyższemi ani innemi opłatami jak te ostatnie.

Od przedmiotów wywożonych z monarchyi austryacko-węgierskiej do Hiszpanii i od przedmiotów wywożonych z Hiszpanii do monarchyi austryacko-węgierskiej nie będzie ani tu ani tam pobierane cło wywozowe inne lub wyższe od tego, które pobierane jest od takichże przedmiotów, gdy są wywożone do kraju, któremu się pod tym względem najbardziej sprzyja.

Każda z dwu Stron zobowiązuje się przeto, że wszelkie uwzględnienie, wszelkie pierwszeństwo i wszelkie ulgi, które we względach wspomnionych trzeciemu mocarstwu już przyzwoliła lub w przyszłości przyzwoli, nada tak samo także drugiej Stronie Traktat zawierającej, nie żądając za to żadnego odwzajemnienia.

Przedmioty wszelkiego rodzaju przychodzące z krajów jednej ze Stron Traktat zawierających, lub tam odchodzące, mają być wolne w krajach drugiej Strony od wszelkiego podatku przewozowego, bez nadwężenia jednak obowiązku zachowania ustaw istniejących.

Obidwie Strony zapewniają sobie co do przewozu postępowanie pod każdym względem takie samo, jakie służy narodowi najbardziej uwzględnianemu.

Artykuł IX.

Cła nadzwyczajne i przewozowe, artykułem 28 ustawy skarbowej z dnia 11 lipca 1877 zaprowadzone a artykułem 18 ustawy z dnia 21 lipca 1878 częściowo uchylone, zostają uchylone dla wszystkich towarów austryackich lub węgierskich z wyjątkiem celi od nafty i innych olejów mineralnych i roślinnych.

Artykuł X.

Strony Traktat zawierające zobowiązują się nie tamować wzajemnego obrotu pomiędzy swojemi krajami żadnemi zakazami przywozu, wywozu lub przewozu.

Elles ne pourront faire d'exception à cette règle que pour les objets suivants:

- Dans la Monarchie austro-hongroise:
- a) pour les monopoles d'Etat (tabac, sel, poudre à tirer);
 - b) par égard à la police sanitaire, surtout dans l'intérêt de la santé publique et conformément aux principes internationaux adoptés à cet égard;
 - c) dans des circonstances exceptionnelles, par rapport aux provisions de guerre.

En Espagne pour:

- a) les armes de guerre, projectiles et leurs munitions, à moins que le Gouvernement n'en accorde la permission;
- b) les cartes hydrographiques publiées par le Département de la marine espagnole;
- c) les cartes et plans des auteurs espagnols qui en conservent la propriété, sans leur permission;
- d) les livres imprimés en langue espagnole dans les cas prescrits par la loi sur la propriété littéraire;
- e) les missels, bréviaires, diurnes et autres livres liturgiques de l'Eglise catholique;
- f) les peintures, figures et tous les autres objets qui puissent offenser la morale;
- g) les préparations pharmaceutiques ou remèdes secrets dont on ne puisse découvrir la composition ou dont la formule n'aurait pas été publiée;
- h) le tabac, dans les cas prescrits par les règlements;
- i) les mesures nécessaires à la police sanitaire, surtout dans l'intérêt de la santé publique et conformément aux principes internationaux adoptés à cet égard;
- j) les ochavos mauresques;
- k) les fusils à vent en forme de bâtons;
- l) les chapelets, objets sacrés et autres objets de piété provenant des Lieux saints.

Wyjątek do tego postanowienia mogą stanowić tylko następujące przedmioty:

- W monarchyi austro-węgierskiej:
- a) monopolia rządowe (tytuń, sól, proch strzelniczy);
 - b) względy sanitarno-policyjne, mianowicie względ na zdrowie publiczne i o ile tego wymagają przyjęte zasady międzynarodowe;
 - c) względ na potrzeby wojenne w okolicznościach nadzwyczajnych.

W Hiszpanii:

- a) broń wojenna, pociski i amunicya do tychże, jeżeli Rząd nie pozwoli;
- b) mapy hydrograficzne, które wydaje departament marynarki hiszpańskiej;
- c) mapy i plany autorów hiszpańskich, którzy zastrzegli sobie własność tychże, bez ich zezwolenia;
- d) książki i druki w języku hiszpańskim w wypadkach przewidzianych ustawą o własności literackiej;
- e) książki mszalne, brewiarze, diurnale inne książki liturgiczne kościoła katolickiego;
- f) malowidła, figury i wszelkie inne przedmioty obrażające moralność;
- g) wyroby farmaceutyczne lub sekretne środki lecznicze, których składu dojsć nie można, lub których recepta nie została ogłoszona;
- h) tytuń w wypadkach przepisanych regulaminami;
- i) środki sanitarno-policyjne, mianowicie ze względu na zdrowie publiczne, o ile tego wymagają przyjęte zasady międzynarodowe;
- j) ochavos maurytańskie;
- k) wiatrówki w kształcie lasek;
- l) różańce, przedmioty poświęcane i inne religijne, pochodzące z miejsc świętych.

Article XI.

Les marchandises de toute nature, importées d'un pay dans l'autre, ne pourront être assujetties au profit de l'Etat ou de communes à des droits quelconques d'accise ou de consommation supérieurs à ceux qui grèvent ou qui grèveraient par la suite les marchandises similaires de production nationale.

Article XII.

Les deux Parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée pour ce qui concerne l'expédition douanière.

Article XIII.

Les navires de l'une des Parties contractantes qui entreront sur lest ou chargés dans les ports de l'autre ou qui en sortiront, quel que soit le lieu de leur départ ou de leur destination, y seront traités sous tous les rapports sur le même pied que les navires nationaux. Tant à leur entrée que durant leur séjour et à leur sortie, ils ne paieront d'autres ni de plus forts droits de fanaux, de tonnage de pilotage, de port, de remorque, de quarantaine ou autre charge qui pèse sur la coque du navire, sous quelque dénomination que ce soit, perçus au nom ou au profit de l'Etat, des fonctionnaires publics, des communes ou des corporations quelconques, que ceux dont y sont ou seront passibles les navires nationaux.

Article XIV.

En tant et aussi longtemps que le cabotage est réservé par les lois d'une des Parties contractantes exclusivement aux bâtimens nationaux, il ne pourra être exercé par les bâtimens de l'autre Partie. Cependant, les navires de chacune des Parties contractantes entrant dans un des ports de l'autre et qui n'y voudraient décharger qu'une partie de

Artykuł XI.

Towary jakiegokolwiek rodzaju z jednego kraju celnego do drugiego przywiezione nie mają podlegać żadnym wyższym podatkom wewnętrznym lub konsumcyjnym (na rachunek państwa lub gmin) prócz tych, którym towary tego rodzaju, w kraju wyrabiane obecnie podlegają lub w przyszłości podlegać mogą.

Artykuł XII.

Strony Traktat zawierające zabezpieczają sobie nawzajem postępowanie w ekspedycji cłowej takie jak w stosunkach z narodem, któremu się najbardziej sprzyja.

Artykuł XIII.

Okrety jednej ze Stron Traktat zawierających zawijające do portów drugiej Strony z balastem lub ładunkiem, lub stamtąd się oddalające, jakiegokolwiek byłoby miejsce ich pochodzenia lub przeznaczenia, powinny być tamże w każdym względzie zupełnie tak samo traktowane, jak okręty krajowe. Tak przy zawinięciu jak podczas pobytu i przy oddaleniu się nie mają opłacać żadnych innych lub wyższych opłat latarniowych, beczkowych, przewoźniczych, portowych, kwarantannych i tym podobnych, pod jakąkolwiek nazwą na okręty nakładanych i pobieranych w imieniu lub na rzecz państwa, urzędników publicznych, gmin lub korporacyj jakiegokolwiek rodzaju, oprócz tych, które obecnie są, lub w przyszłości będą nałożone na okręty krajowe.

Artykuł XIV.

O ile i dopóki ustawami jednej ze Stron Traktat zawierających, żegluga nadbrzeżna zastrzeżona jest wyłącznie okrętom krajowym, okręty drugiej Strony wykonywać jej nie mogą. Okręty jednak każdej ze Stron Traktat zawierających, które zawijają do jednego z portów drugiej Strony, aby wypróżnić tylko część swego ładunku, jeżeli poddają się usta-

leur cargaison, pourront, en se conformant aux lois et règlements du pays respectif, conserver à leur bord la partie de la cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays, soit d'un autre pays, et la réexporter, sans être astreints à payer des droits autres ou plus élevés que ceux qui seront perçus des bâtimens nationaux dans le même cas. Il est également entendu que ces mêmes navires pourront commencer leur chargement dans un port et le continuer dans un autre ou plusieurs ports du même pays ou l'y accomplir, sans être astreints à payer des droits autres que ceux auxquels sont soumis les bâtimens nationaux.

Article XV.

Aucun droit de navigation ou de port ne sera perçu dans les ports des deux Parties contractantes des navires de l'autre Partie qui viendraient y relâcher par suite de quelque accident ou par force majeure, pourvu toutefois que le navire ne se livre à aucune opération de commerce et qu'il ne prolonge pas son séjour dans le port au delà du temps réclamé par les circonstances qui l'auront forcé à y relâcher.

En cas de naufrage ou d'avarie d'un navire appartenant au Gouvernement ou aux sujets de l'une des Hautes Parties contractantes sur les côtes ou le territoire de l'autre Partie, non seulement il sera donné aux naufragés toute sorte d'assistance et de soulagement, mais encore les navires, leurs parties et débris, leurs ustensiles et tous les objets y appartenant, les papiers trouvés à bord ainsi que les effets et marchandises, qui, jetés à la mer, auront été sauvés, ou bien le prix de leur vente, seront fidèlement remis aux propriétaires sur leur demande ou celle de leurs fondés de pouvoir, et cela sans autre paiement que celui des frais de sauvetage, de magasinage et de ces droits mêmes que les

wom i regulaminom krajowym, mogą zatrzymać na pokładzie część ładunku przeznaczoną do drugiego portu, tegoż samego lub innego kraju i znowu ją wywieść, nie będąc obowiązane do opłaty innych lub wyższych podatków prócz tych, które w podobnym razie od okrętów krajowych pobierane bywają. Podobnież okrętom takim ma być dozwolone zacząć nabieranie towarów w pewnym porcie, a w innym lub kilku portach tego samego kraju czynność tę dalej odbywać lub ukończyć, bez opłaty innych lub wyższych podatków niż okręty krajowe.

Artykuł XV.

Od okrętów jednej ze Stron Traktat zawierających, które w razie nieszczęścia lub gwałtownej potrzeby zawiną do portu drugiej Strony, nie mają być pobierane opłaty żeglarskie i portowe, jeżeli okręty nie zajmują się czynnościami handlowymi i nie zatrzymują się w porcie dłużej, niż tego wymaga okoliczność, która je do zatrzymania się zmusiła.

W razie rozbicia się lub innej klęski okrętu należącego do rządu lub poddanych jednej ze Stron Traktat zawierających, u wybrzeża lub w krajach drugiej Strony, nie tylko wszelka pomoc i wszelkie ułatwienie będzie udzielone rozbitkom, lecz także okręty, ich części składowe i szczątki, sprzęty i wszelkie do nich należące przedmioty, znalezione na pokładzie papiery okrętowe, tudzież wszelkie ruchomości i towary, które zostały wrzucone w morze i uratowane, albo kwota za nie otrzymana, jeżeli zostały sprzedane, ma być rzetelnie zwrócona właścicielom na żądanie bądź ich samych, bądź ich agentów do tego należycie upoważnionych, a to wszystko bez żadnej innej zapłaty prócz kosztów

navires nationaux seraient tenus de payer en pareil cas.

A défaut du propriétaire ou d'un agent spécial de celui-ci, la restitution sera faite aux Consuls respectifs, aux Vice-Consuls ou Agents consulaires, bien entendu que si le navire, ses effets et marchandises devenaient l'objet d'une réclamation légale, la décision serait déferée aux tribunaux compétents du pays.

Les épaves et les biens avariés provenant du chargement d'un navire de l'une des Parties contractantes, ne pourront être par l'autre Partie soumis au paiement de frais d'aucune espèce, hors ceux de sauvetage, que s'ils sont admis à la consommation intérieure.

Article XVI.

Seront considérés comme navires autrichiens ou hongrois, ou comme navires espagnols, tous ceux qui seront reconnus navires autrichiens ou hongrois d'après les lois de la Monarchie austro-hongroise, ou navires espagnols d'après les lois espagnoles.

Quant à la preuve de la capacité des navires, il suffira de produire les certificats de jaugeage délivrés conformément aux lois du pays auquel ces navires appartiennent, et on ne procédera pas à une réduction du tonnage indiqué dans ces papiers aussi longtemps que l'entente établie en 1875 par un échange de notes entre les deux Parties contractantes, pour l'assimilation réciproque de ces certificats, restera en vigueur.

Article XVII.

En ce qui concerne le placement des navires, leur chargement dans les ports, rades, havres et bassins et généralement pour toutes les formalités et dispositions quelconques, auxquelles peuvent être

ratowania i przechowania, i bez żadnych innych należytości prócz tych, które w podobnych razach składać musi okręt krajowy.

W braku właściciela lub osobnego agenta, oddaje się te rzeczy właściwym konsulom, wice-konsulom lub agentom konsularnym, z zastrzeżeniem, że w razie prawnej pretensji do okrętu rozbitego, jego ruchomości i towarów, reklamacya ta poddana będzie pod decyzję sądów krajowych.

Od towarów z okrętów rozbitych lub z morza wyrzuconych, które stanowiły ładunek okrętu jednej ze Stron Traktat zawierających, druga Strona, pominiwszy dozwolone wynagrodzenie za przechowanie, może pobierać podatek tylko wtedy, jeżeli towary owe przechodzą na konsumcyą.

Artykuł XVI.

Za okręty austriacko-węgierskie lub hiszpańskie mają być uważane wszystkie te, które według ustaw monarchyi austriacko-węgierskiej za austriacko-węgierskie lub według ustaw hiszpańskich za hiszpańskie uważane być mają.

We względzie udowadniania pojemności okrętów dość będzie składać świadectwa jej wymierzania, wydane stosownie do ustaw kraju, do którego te okręty należą i pojemność w tych dokumentach podana nie będzie zmniejszana, dopóki pozostawać będzie w mocy umowa co do jednostajnego wydawania tychże świadectw w obu państwach, zawarta w roku 1875 przez wymianę not pomiędzy obiema Stronami rokującemi.

Artykuł XVII.

Pod względem ustawiania, ładowania i wyladowania okrętów w portach, zatokach, placach i bassenach, jakoteż wogóle pod względem wszelkich formalności i innych postanowień, którym mogą być

soumis les navires de commerce, leurs équipages et leurs cargaisons, il est convenu qu'il ne sera accordé aux navires nationaux de l'une des Parties contractantes aucun privilège, ni aucune faveur qui ne le soit également aux navires de l'autre; la volonté des deux Parties contractantes étant que, sous ce rapport aussi, leurs bâtimens soient traités sur le pied d'une parfaite égalité.

Article XVIII.

Les produits du sol et de l'industrie et les objets de toute espèce et nature importés par navire autrichiens ou hongrois dans les ports espagnols, et réciproquement les produits du sol et de l'industrie et les objets de toute espèce et nature importés par navires espagnols dans les ports autrichiens ou hongrois, ne paieront, quels que soient leur origine et le lieu d'où ils sont importés, d'autres ni de plus forts droits d'entrée et ne seront soumis à d'autres charges ou formalités que si l'importation des mêmes produits ou objets avait lieu sous pavillon national. Les produits du sol et de l'industrie et les objets de toute espèce et nature qui pourront être légalement exportés ou réexportés des ports d'une des Parties contractantes par bâtimens d'une autre nation quelconque, pourront également en être exportés ou réexportés par bâtimens de l'autre des Parties contractantes, sans payer d'autres ou de plus hauts droits et sans être soumis à d'autres charges ou formalités que si l'exportation des mêmes objets se faisait sous pavillon national.

Article XIX.

Les marchandises importées par des navires appartenant à l'une ou l'autre Partie contractante dans les ports

poddane statki handlowe, ich załogi i ich ładunek, zgodzono się, że własnym okrętom jednej ze Stron Traktat zawierających nie może być przyznane żadne pierwszeństwo i żadne uwzględnienie, któreby tak samo okrętom drugiej Strony nie służyło, ponieważ wyraźną jest wolą Stron Traktat zawierających, aby i pod tym względem okręty ich traktowane były na stopie zupełnej równości.

Artykuł XVIII.

Płody ziemi i przemysłu, tudzież przedmioty wszelkiego rodzaju i gatunku, przywiezione do portów hiszpańskich na okrętach austriacko-węgierskich i odwrotnie, płody ziemi i przemysłu i przedmioty wszelkiego rodzaju i gatunku przywiezione do portów austriacko-węgierskich na okrętach hiszpańskich, jakiegokolwiek byłoby ich pochodzenie i skądkolwiekby przybywały, nie podlegają żadnym innym lub wyższym opłatom wchodowym i żadnym innym ciężarom i formalnościom prócz tych, jakim podlega przywóz tych samych płodów lub przedmiotów pod banderą narodową. Płody ziemi i przemysłu, tudzież przedmioty jakiegokolwiek rodzaju i gatunku, które prawnie z portów jednej z dwóch Stron Traktat zawierających na okrętach któregośkolwiek innego narodu wywiezione lub napowrót odwiezione być mogą, w taki sam sposób mogą być wywożone na okrętach drugiej Strony Traktat zawierającej bez opłaty innych lub wyższych podatków i nie podlegając innym ciężarom i formalnościom, prócz tych, którym podlega wywóz lub odwiezienie napowrót tych samych przedmiotów pod banderą narodową.

Artykuł XIX.

Towary, które do portów austriacko-węgierskich lub hiszpańskich na okrętach jednej lub drugiej Strony Traktat

espagnols ou dans les ports autrichiens ou hongrois, pourront y être mises en entrepôt ou être livrées au transit ou à l'exportation, le tout en conformité des lois générales qui existent sous ce rapport dans le pays respectif et sans être assujetties à des droits d'entrepôt, de magasinage, de surveillance ou à des charges quelconques, autres ou plus élevées que celles auxquelles sont soumises les marchandises apportées par navires nationaux.

Il est entendu toutefois, que, si les marchandises sont déclarées pour la consommation, elles paieront les droits de douane d'après les règlements de douane existants.

Article XX.

Les bâtimens de guerre des deux Parties contractantes seront traités dans les ports réciproques sur le même pied que ceux de la nation la plus favorisée.

Article XXI.

Il est convenu que les dispositions du présent Traité ne s'appliqueront pas à l'exercice de la pêche nationale qui reste exclusivement réservée aux sujets du propre pays.

Article XXII.

Les provinces espagnoles d'outremer, étant régies par des lois spéciales, ne seront pas comprises dans les stipulations qui précèdent.

Cependant les sujets de la Monarchie austro-hongroise y jouiront sous tous les rapports des mêmes droits, privilèges et immunités, faveurs et exemptions qui sont ou seront accordés à la nation la plus favorisée.

Les produits et marchandises autrichiens ou hongrois n'y seront pas assujettis à d'autres droits, charges, ni formalités que les produits et marchandises de la nation la plus favorisée.

zawierającej przywiezione zostaną, mogą być z zachowaniem ustaw ogólnych, w odnośnym kraju w tym względzie obowiązujących, złożone w magazynie, oddane do przewozu lub napowrót odwiezione, nie podlegając innym lub wyższym podatkom od składu, umieszczenia w magazynie, za pilnowanie lub jakimkolwiek innym, prócz tych, którym podlegają towary przywiezione na okrętach krajowych.

Rozumie się jednak samo przez się, że od towarów deklarowanych na konsumpcję, należy opłacić cło stosownie do istniejących ustaw cłowych.

Artykuł XX.

Okręty wojenne Stron Traktat zawierających w portach obu Stron mają być traktowane na tej samej stopie co okręty narodu najbardziej uwzględnianego.

Artykuł XXI.

Zgodzono się, że postanowienia niniejszego Traktatu nie będą stosowane do trudniących się rybołostwem krajowym; zostaje ono zastrzeżone wyłącznie poddanym własnego kraju.

Artykuł XXII.

Ponieważ zamorskie prowincje Hiszpanii podlegają osobnemu prawodawstwu, przeto postanowienia niniejszego Traktatu nie będą do nich stosowane.

Wszakże poddani monarchyi austriacko-węgierskiej mają tam używać pod każdym względem tych samych praw, przywilejów, uwolnień, uwzględnień i wyjątków, które narodom najbardziej uwzględnianym zostały już przyzwolone lub przyzwolone będą.

Płody i towary austriacko-węgierskie nie mają tam podlegać żadnym innym cłom, ciężarom i formalnościom prócz tych, jakim podlegają płody narodu najbardziej uwzględnianego.

Les produits et les marchandises des provinces espagnoles d'outre-mer jouiront à leur importation en Autriche-Hongrie du même traitement que les produits et marchandises d'outre-mer de la nation la plus favorisée.

Article XXIII.

Les Consuls ou autres Agents consulaires austro-hongrois en Espagne jouiront de tous les privilèges, exemptions ou immunités dont jouissent les Consuls ou autres Agents de même qualité, de la nation la plus favorisée.

Il en sera de même dans la Monarchie austro-hongroise pour les Consuls ou autres Agents consulaires de l'Espagne.

Article XXIV.

Les Consuls et autres Agents consulaires respectifs pourront faire arrêter et renvoyer, soit à bord, soit dans leur pays, le marins et toute autre personne faisant, à quelque titre que ce soit, partie des équipages des navires de leur nation, qui auraient déserté d'un bâtiment de leur nation, dans un des ports de l'autre.

A cet effet ils s'adresseront par écrit aux autorités locales compétentes et justifieront par l'exhibition en original ou en copie dûment certifiée des registres du bâtiment ou du rôle d'équipage, ou par d'autres documents officiels, que les individus qu'ils réclament faisaient partie du dit équipage.

Sur cette demande, ainsi justifiée, il leur sera donné toute aide pour la recherche et l'arrestation des dits déserteurs, qui seront même détenus et gardés dans les maisons d'arrêt du pays à la réquisition et aux frais des Consuls et autres Agents consulaires, jusqu'à ce que ces Consuls ou Agents consulaires aient trouvé une occasion de les faire partir.

Si pourtant cette occasion ne se présentait pas dans le délai de trois mois à compter du jour de l'arrestation,

Plody i towary prowincyj zamorskich Hiszpanii przywożone do monarchyi austryacko-węgierskiej uważane będą tak jak plody i towary zamorskie narodu, któremu się najbardziej sprzyja.

Artykuł XXIII.

Konsulowie i wszyscy agenci konsułowscy austryacko-węgierscy w Hiszpanii mają używać wszystkich tych przywilejów, uwolnień i swobód, co konsulowie i inni w tym samym charakterze agenci narodu najbardziej uwzględnianego.

Toż samo rozumie się o konsulach i innych agentach konsulowskich hiszpańskich, rezydujących w monarchyi austryacko-węgierskiej.

Artykuł XXIV.

Odnośni konsulowie i wszyscy inni agenci konsułowscy mogą aresztować majtków, tudzież wszelkie osoby, z jakiegokolwiek tytułu do załogi okrętowej swego narodu należące, które zbiegną z okrętu swego narodu do jednego z portów drugiego narodu i odesłać ich albo na pokład, albo do ojczyzny.

W tym celu zgłoszą się pisemnie do właściwych władz miejscowych i przedłożeniem oryginału lub należyście uwierzytelnionego odpisu rejestru okrętowego albo popisowego, lub też innych dokumentów urzędowych udowodnią, że osoby przez nich reklamowane należały do odnośnej załogi okrętowej.

Na uzasadnione w ten sposób podania ma im być udzielona wszelka pomoc do wysłędzenia i aresztowania wspomnianych zbiegów, którzy ostatni na żądanie i koszt konsulów lub agentów konsulowskich mają być nawet trzymanii w więzieniach krajowych pod zamknięciem i dozorem, dopóki konsulowie ci lub agenci nie znajdą sposobności do ich odesłania.

Gdyby jednak sposobność taka nie znalazła się w przeciągu trzech miesięcy od dnia uwięzienia, natenczas po uwia-

les déserteurs seraient mis en liberté après un avis donné au Consul trois jours à l'avance et ne pourraient plus être arrêtés pour la même cause.

Il est entendu que les marins et autres individus de l'équipage, sujets du pays dans lesquels effectuera la désertion, sont exceptés des stipulations du présent article.

Si le déserteur a commis quelque délit, il ne sera mis à la disposition du Consul ou de l'Agent consulaire qu'après que le tribunal qui a droit d'en connaître, ait rendu son jugement et que celui-ci ait eu son effet.

Les marins ou autres personnes faisant partie de l'équipage d'un navire qui dans leur patrie auraient commis un crime politique quelconque ne pourront pas être soumis à l'extradition.

Article XXV.

Il est entendu que le présent Traité s'étendra également à la Principauté de Liechtenstein, en vertu du Traité de douane en vigueur entre l'Autriche-Hongrie et cette Principauté.

Article XXVI.

Le présent Traité sera exécutoire 15 jours après l'échange des ratifications et restera en vigueur pendant six ans à dater du jour de sa mise à exécution. A partir du même jour le Traité de commerce et de navigation conclu entre l'Autriche-Hongrie et l'Espagne sous la date du 24 mars 1870, ainsi que le protocole annexé au dit Traité et celui du 17 juin 1875, cesseront d'être en vigueur.

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la période susindiquée, son intention d'en faire cesser les effets, le présent Traité demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année, à partir

domieniu konsulów na trzy dni przedtem, zbiegowie mają być uwolnieni i nie mogą być aresztowani powtórnie z tego samego powodu.

Rozumie się samo przez się, że majtkowie lub inne osoby do załogi okrętowej należące, jeżeli są poddanymi kraju, w którym zbiegostwo nastąpiło, nie podlegają postanowieniom niniejszego artykułu.

Jeżeli zbieg popełnił czyn karygodny, wtedy dopiero będzie oddany konsulowi lub agentowi konsulowskiemu do rozporządzenia, gdy sąd przynależny wyda wyrok i takowy zostanie wykonanym.

Majtkowie lub inne osoby załogi okrętowej, które w ojczyźnie swojej popełniły jakąkolwiek zbrodnię polityczną, nie będą wydane.

Artykuł XXV.

Rozumie się samo przez się, że Traktat niniejszy w myśl Traktatu cłowego, zawartego pomiędzy Jego c. k. Apostolską Mością a księciem panującym Liechtensteinu, ma być także rozciągnięty na księstwo Liechtenstein.

Artykuł XXVI.

Traktat niniejszy ma nabyć mocy obowiązującej w dni piętnaście po wymianie ratyfikacji i obowiązywać przez lat sześć od dnia nabycia mocy. Od tego dnia traci moc obowiązującą Traktat handlowy i żeglarski między monarchią austriacko węgierską a Hiszpanią, zawarty 24 marca 1870, jakoteż Protokół przyłączony do tego Traktatu i Protokół z dnia 17 czerwca 1875.

Gdyby żadna ze Stron Traktat zawierających na dwanaście miesięcy przed upływem tego terminu nie objawiła drugiej Stronie zamiaru zniesienia mocy obowiązującej niniejszego Traktatu, ma on obowiązywać aż do upływu roku

du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncé.

Article XXVII.

Le présent Traité sera ratifié, et les ratifications en seront échangées à Madrid dans le plus bref délai.

En foi de quoi les Plénipotentiaires l'ont signé et l'ont revêtu du cachet de leurs armes.

Fait à Madrid le trois juin mil huit cent quatre-vingt.

(L. S.) **Comte Emanuel Ludolf** m. p.

(L. S.) **J. Elduayen** m. p.

jednego od dnia, w którym go jedna lub druga Strona wypowiedziała.

Artykuł XXVII.

Traktat niniejszy ma być ratyfikowany a ratyfikacye będą wymienione w Madrycie w jak najkrótszym czasie.

W dowód czego Pełnomocnicy Stron obudwu podpisali go i wycisnęli na nim swoje pieczęcie herbowe.

Działo się w Madrycie dnia 3 czerwca tysiąc ośmset ośmdziesiątego roku.

(L. S.) **Hrabia Emanuel Ludolf** r. w.

(L. S.) **J. Elduayen** r. w.

Nos visis et perpensis tractati hujus articulis, illos ratos gratosque habere hisce profiteamur, verbo Nostro Caesareo et Regio promittentes, Nos ea quae in illis continentur fideliter executioni mandatuos esse.

In quorum fidem praesentes ratificationis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo et Regio adpresso firmari iussimus.

Dabantur Viennae die 22 mensis Februarii anno Domini millesimo octingentesimo octogesimo primo, Regnorum Nostrorum trigesimo tertio.

Franciscus Josephus m. p.

Enricus Liber Baro ab **Haymerle** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium :

Guilelmus liber baro a **Konradsheim** m. p.,

Consiliarius aulicus et ministerialis.

Protocole final

annexé

au Traité de commerce et de navigation conclu le 3 juin 1880 entre l'Autriche-Hongrie et l'Espagne.

Au moment de procéder à la signature du Traité de commerce et de navigation conclu à la date de ce jour entre l'Autriche-Hongrie et l'Espagne, les Plénipotentiaires soussignés de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche et Roi Apostolique de Hongrie et de Sa Majesté le Roi d'Espagne ont fait les réserves et déclarations suivantes qui auront à former partie intégrante du Traité même.

A l'Article II.

Les stipulations de cet article ne dérogent en rien aux lois, ordonnances et réglemens spéciaux en matière de commerce, d'industrie ou de police en vigueur dans les territoires de chacune des deux Hautes Parties contractantes et applicables aux sujets de tout autre Etat.

A l'Article VI.

Les sujets espagnols ne pourront réclamer, en Autriche-Hongrie, la propriété exclusive d'une marque de fabrique ou de commerce, d'une autre étiquette, d'un dessin ou modèle, s'ils n'en ont déposé deux exemplaires tant à la Chambre de commerce à Vienne qu'à celle à Budapest.

Les sujets autrichiens et hongrois ne pourront revendiquer en Espagne la propriété exclusive d'une marque de fabrique ou de commerce, d'une autre étiquette, d'un dessin ou modèle, s'ils n'en ont déposé deux exemplaires à la Direction générale d'instruction publique, d'agriculture et l'industrie au Ministère del Fomento à Madrid.

Protokół końcowy

dołączony do

Traktatu handlowego i żeglarskiego zawartego dnia 3 czerwca 1880 pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a Hiszpanią.

Przystępując do podpisania Traktatu handlowego i żeglarskiego na dniu dzisiejszym pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a Hiszpanią zawartego, podpisani Pełnomocnicy Najjaśniejszego Cesarza austriackiego i Króla Apostolskiego węgierskiego, tudzież Najjaśniejszego Króla hiszpańskiego, złożyli następujące zastrzeżenia i oświadczenia, które stanowią część nieodłączną Traktatu.

Do Artykułu II.

Przepisy artykułu niniejszego nie naruszają w żadnym względzie ustaw, rozporządzeń i szczególnych regulaminów, które w sprawach handlu, przemysłu i policyi obowiązują w krajach każdej z Wysokich Stron rokujących i stosowane być mają do poddanych drugiego państwa.

Do Artykułu VI.

Poddani hiszpańscy wtedy tylko odwoływać się mogą w monarchyi austriacko-węgierskiej do wyłącznej własności znaku fabrycznego lub handlowego, innej etykiety, rysunku lub modelu, gdy złożą po dwa egzemplarze tychże w izbie handlowej wiedeńskiej i w izbie handlowej budapeszteńskiej.

Poddani austriaccy i węgierscy wtedy tylko dochodzić mogą wyłącznej własności znaku fabrycznego lub handlowego, innej etykiety rysunku lub modelu, gdy złożą po dwa egzemplarze tychże w dyrekcji naczelnej oświecenia publicznego, rolnictwa i przemysłu w ministerstwie del Fomento w Madrycie.

A l'Article VII.

Pour jouir de l'immunité de droits de patente, les voyageurs de commerce autrichiens et hongrois devront être munis d'une carte de légitimation industrielle et les voyageurs espagnols d'un certificat de patente.

Ces documents seront valables pour le cours de l'année pour laquelle ils ont été délivrés. Ils pourront être rédigés dans la langue du pays, ils contiendront le signalement et la signature du porteur et seront revêtus du sceau ou cachet de l'autorité compétente qui les a délivrés. Sur l'exhibition de ces documents, les voyageurs de commerce respectifs, après que leur identité aura été reconnue, obtiendront de l'autorité compétente de l'autre Etat une patente.

Il n'est pas permis aux voyageurs de commerce de colporter des marchandises pour les mettre en vente, mais ils peuvent transporter au lieu de destination les marchandises achetées par eux.

Au reste, ne sont admis réciproquement en franchise de droits que les voyageurs de commerce qui veulent négocier ou pour leur propre compte ou pour le compte d'une maison où ils sont employés en qualité de commis de commerce.

A l'Article VIII.

Le principe du traitement le plus favorisé exprimé à l'article VIII du présent Traité ne s'applique pas :

- a) aux faveurs actuellement accordées ou qui pourraient être accordées ultérieurement à d'autres Etats limitrophes pour faciliter le commerce des frontières, ainsi qu'aux réductions ou franchises de droits de douane accordées seulement pour certaines frontières déterminées ou aux habitants de certains districts;
- b) aux obligations imposées à une des deux Parties contractantes par des engagements d'une union douanière

Do Artykułu VII.

Kupecy podróżujący austriacko-węgierscy, chcąc być wolnymi od podatku przemysłowego, zaopatrzyć się powinni w odpowiednią kartę legitymacyjną przemysłową a komisanci podróżujący hiszpańscy w cedułę na podatek przemysłowy.

Dokumenta te są ważne przez rok kalendarzowy, na który zostały wydane. Ułożone być mogą w języku krajowym i zawierać powinny opis osoby i podpis właściciela, tudzież mają być opatrzone pieczęcią Władzy, która je wydała. Kupcom podróżującym, składającym te dokumenta, wyda Władza właściwa drugiego państwa kartę przemysłową, sprawdzwszy ich tożsamość.

Kupcom podróżującym nie wolno obwozić towarów na sprzedaż, ale towary zakupione mogą wziąć z sobą do miejsca przeznaczenia.

Zresztą ci tylko kupcy podróżujący uwalniani będą nawzajem od podatków, którzy chcą wchodzić w interesa albo na własny rachunek albo na rachunek domu, w którym pełnią obowiązki komisantów.

Do Artykułu VIII.

Zasada najprzychylniejszego postępowania, wyrzeczona w artykule VIII niniejszego Traktatu nie obejmuje:

- a) ulg zapewnionych lub zapewnić się mających Państwom sąsiednim dla ułatwienia obrotu pogranicznego, jakoteż niższych celi i uwolnienia od nich zapewnionych tylko pewnym oznaczonym granicom lub mieszkańcom pewnych okręgów;
- b) zobowiązań, ciężących na jednej z dwóch umawiających się Stron, stosownie do postanowień związku

contractée déjà ou qui pourrait être contractée à l'avenir.

A l'Article X.

La réserve exprimée par l'Autriche-Hongrie à l'article X, alinéa *b*), et par l'Espagne à l'alinéa *i*) du même article, s'étend également aux mesures prohibitives prises ou à prendre dans le but d'empêcher, dans l'intérêt de l'agriculture, la propagation d'insectes nuisibles (p. e. la *Phylloxera vastatrix*, la *Doryphora decemlineata*).

Le présent protocole qui sera considéré comme approuvé et sanctionné par les deux Parties contractantes sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications du Traité auquel il se rapporte, a été dressé en double expédition à Madrid, le trois juin mil huit cent quatre-vingt.

(L. S.) **Comte Emmanuel Ludolf** m. p.

(L. S.) **J. Elduayen** m. p.

Articles séparés et transitoires

annexés

au Traité de commerce et de navigation conclu le 3 juin 1880 entre l'Autriche-Hongrie et l'Espagne.

Le Gouvernement austro-hongrois ayant renoncé par le présent Traité aux avantages que lui avait assurés celui du 24 mars 1870 et le protocole du 17 juin 1875, le Gouvernement espagnol est convenu, pour sa part, des stipulations suivantes par rapport à quelques produits du sol et de l'industrie de l'Autriche-Hongrie et cela pour la durée de six ans à partir du jour où le présent Traité entrera en vigueur.

cloué déjà ou qui pourrait être cloué à l'avenir.

Do Artykułu X.

Zastrzeżenie wyrzeczone przez monarchyę austryacko-węgierską w artykule X, ustęp *b*) a przez Hiszpanią w ustępie *i*) tegoż artykułu, rozciąga się także na środki zakazowe użyte lub w przyszłości użyć się mające w tym celu, aby ze względu na rolnictwo zapobiedz rozszerzaniu się szkodliwych owadów (np. *Phylloxera vastatrix*, *Doryphora decemlineata*).

Protokół niniejszy, który już w skutek samejże wymiany ratyfikacyj Traktatu, do którego się odnosi, bez dalszej osobnej ratyfikacji, uważany być ma za przyjęty i zatwierdzony przez obie Strony Traktat zawierające, spisany został w dwóch egzemplarzach w Madrycie, dnia trzeciego czerwca tysiąc ośmset ośmdziesiątego roku.

(L. S.) **Hrabia Emmanuel Ludolf** r. w.

(L. S.) **J. Elduayen** r. w.

Artykuły osobne i przechodnie

do

Traktatu handlowego i żeglarskiego zawartego pomiędzy monarchyą austryacko-węgierską a Hiszpanią dnia 3 czerwca 1880.

Gdy Rząd austryacko-węgierski mocą niniejszego Traktatu zrzeka się korzyści, które mu zapewniał Traktat z dnia 24 marca 1870 i protokół z dnia 17 czerwca 1875, Rząd hiszpański zgodził się na następujące postanowienia co do niektórych austryacko-węgierskich płodów ziemi i przemysłu a to na lat sześć, licząc od dnia, w którym Traktat niniejszy nabędzie mocy obowiązującej.

Article 1.

Les marchandises mentionnées ci-après ne paieront pas, pendant la dite période de six ans, des droits plus élevés que ceux qui sont indiqués dans le présent article, à savoir :

	Pesetas Cts.
a) Le cristal et le verreries qui l'imitent ainsi que le verre creux intérieurement argenté ou doré, les 100 kilogrammes	40 —
b) la porcelaine, les 100 kilogrammes	52 —
c) les faux et les faucilles, les 100 kilogrammes	25 50
d) les fils de chanvre ou de lin, les 100 kilogrammes	27 42
e) les tissus de chanvre ou de lin croisés ou façonnés (<i>cruzados y labrados</i>), un kilogramme	2 —
f) le papier dit de soie, les 100 kilogrammes	35 —
g) les douves, par millier	10 —
h) les planches, poutres, traverses pour chemins de fer (<i>slippers</i>), les planchettes préparées pour caisses ou ajustées pour en composer des parquets en bois ordinaire, les vergues, les bois ronds et les bois pour constructions navales, par mètre cube	2 —
i) les objets de toute espèce travaillés en bois ordinaire, qu'ils soient ou non faits au tour, peints ou vernissés, les baguettes façonnées pour moulures, vernissées ou préparées pour être dorées, ainsi que les meubles en bois courbé, même vernissés, lorsqu'ils ne sont pas en bois fin, les 100 kilogrammes	20 —
j) les boutons de toute espèce, excepté ceux en argent ou en or, un kilogramme	1 —

Artykuł 1.

W rzeczonym okresie sześcioletnim nie będzie pobierane od towarów poniżej wymienionych cło wyższe od ustanowionego w artykule niniejszym, miało owo:

	Pesetas cts.
a) kryształ i imitacje kryształu ze szkła, jakoteż szkło dęte, wewnątrz posrebrzone lub pozłoczone, od 100 kilogramów	40 —
b) porcelana, 100 kilogramów	52 —
c) kosy i sierpy, 100 kilogramów	25 50
d) przędza lniana i konopna, 100 kilogramów	27 42
e) tkaniny konopne lub lniane, skośno tkane lub fasonowane (<i>cruzados y labrados</i>), kilogram	2 —
f) tak zwany papier jedwabny, 100 kilogramów	35 —
g) klepki na beczki, tysiąc sztuk	10 —
h) deski, belki, podkłady do budowy kolei żelaznych (<i>slippers</i>), na paki albo deszczulki do układania posadzek z drzewa ordynarnego, drzewo żagłowe, kraglaki lub drzewo do budowy okrętów, od metra sześciennego	2 —
i) przedmioty wszelkiego rodzaju wyrobione z drzewa ordynarnego, toczone lub nie, malowane lub pokostowane, listwy gzymsowe ozdobne, pokostowane lub przyrządzone do pozłoczenia, jakoteż sprzęty z drzewa giętego, także pokostowane, jeżeli nie są zrobione z drzewa przedniego, od 100 kilogramów	20 —
j) guziki wszelkiego rodzaju, wyjąwszy srebrne lub złote, od kilograma	1 —

Article 2.

Pour obvier à tout malentendu, il a été de plus expressément établi:

1° Que le papier sans fin, avec ou sans colle, pour imprimer, le papier à écrire, ainsi que le papier, dit de soie, ne paieront pas de droits plus élevés, s'ils entrent en Espagne coupés en feuille, pliés ou non, tant qu'ils conserveront la forme d'in-folio; mais ils paieront d'après la position 152 du tarif s'ils entrent coupés une seconde fois afin de servir pour lettres.

2° Que les tonneaux, barriques et autres récipients dans lesquels on introduit en Espagne de la bière, ne paieront pas de droits à leur entrée par la frontière, si on a donné caution pour leur réexportation et si celle-ci a lieu dans l'espace de trois mois après leur importation.

Les présents articles séparés et transitaires, qui de même que le protocole final seront considérés comme approuvés et sanctionnés par les deux Parties contractantes sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications du Traité auquel ils se rapportent, cesseront, sans dénonciation préalable, d'être en vigueur à l'expiration de la sixième année à compter du jour de la mise à exécution du dit Traité, lors même que la durée de ce dernier devait être tacitement prolongée au delà du terme de six ans.

Le présent acte a été dressé en double expédition à Madrid le trois juin mil huit cent quatre-vingt.

(L. S.) Comte Emanuel Ludolf m. p.

(L. S.) J. Elduayen m. p.

Artykuł 2.

Aby zapobiedz wszelkiemu nieporozumieniu, postanowiono w szczególności:

1. Ze od papieru drukowego bez końca, klejowego lub nie, od papieru do pisania, jakoteż od tak zwanego papieru jedwabnego, przywożonego do Hiszpanii nie będzie pobierane cło wyższe, gdy jest pocięty na arkusze, złożony lub nie, dopóki ma format folio; ale gdy będzie drugi raz przecięty, aby mógł służyć za papier listowy, podlegać ma opłacie podług 152 pozycyi taryfy.

2. Ze od beczek i innych naczyń, w których piwo przywożone bywa do Hiszpanii, nie będzie pobierane na granicy cło wchodowe, jeżeli dano rękojmię na zabezpieczenie ich wywozu i jeżeli wywóz nastąpi w przeciągu trzech miesięcy po przywiezieniu.

Niniejsze artykuły osobne i przechodowe, które równie jak protokół końcowy, bez osobnej ratyfikacyi, lecz już w skutek samejże wymiany ratyfikacyj Traktatu, do którego się odnoszą, uważane być mają za przyjęte i zatwierdzone przez obie Strony Traktat zawierające, utracą moc obowiązującą bez osobnego wypowiedzenia po upływie lat sześciu, licząc od dnia, w którym Traktat rzezony zacznie obowiązywać, nawet wtedy, gdyby Traktat przedłużony został mileczaco po nad okres sześcioletni.

Dokument niniejszy spisany został w dwóch egzemplarzach w Madrycie, dnia trzeciego czerwca tysiąc ośmset ośmdziesiątego roku.

(L. S.) Urabia Emanuel Ludolf r. w.

(L. S.) J. Elduayen r. w.

Powyższy Traktat handlowy i żeglarski razem z protokołem końcowym, jakoteż artykułami osobnymi i przechodnymi, po zatwierdzeniu przez obie Izby Rady państwa, ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 9 kwietnia 1881.

Taaffe r. w.

Dunajewski r. w.

Pino r. w.